

noted in scientific publications⁶ there was an attempt to adopt a special separate law "On the delegation of certain state powers to local governments" (Draft No. 1472 of 01.02.2008). Unfortunately, attempts to adopt such a law have remained in vain.

Attention is drawn to the forms of implementation of the supervisory powers of executive bodies such as the analysis of acts of local self-government bodies adopted on the implementation of delegated powers of executive authorities; information on the performance of delegated powers of executive authorities; carrying out of inspections of activity of executive bodies of rural, settlement, city councils; initiation of the issue of responsibility of chairmen of rural, settlement, city councils in accordance with the established procedure. It is proposed to legislatively determine the procedure for delegating the powers of executive bodies to local governments and to improve the procedures for monitoring their implementation.

Key words: public administration bodies, administrative and legal support, decentralization of executive power, delegation of authority, control.

УДК 342.9

О. А. БАНЧУК,
кандидат юридичних наук

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ: ДОСВІД КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Стаття присвячена дослідженню процесу децентралізації повноважень органів публічної адміністрації у сфері забезпечення правопорядку в державах Східної Європи (Литві, Латвії, Естонії, Польщі, Чехії та Словаччині).

Проаналізовано законодавство зазначених європейських країн щодо повноважень місцевого самоврядування в частині забезпечення правопорядку, а також діяльності місцевої поліції. Встановлено, що східноєвропейські країни поділяються на два типи: ті, які створили місцеву поліцію, і ті, які обмежилися утворенням інших місцевих формувальних правопорядку. Основними відмінними рисами цих підрозділів із забезпечення правопорядку визначені їх правовий статус, завдання, повноваження і ступінь контролю та нагляду з боку органів державної влади (поліції і міністерств внутрішніх справ).

Ключові слова: місцева поліція, місцеве формування із забезпечення правопорядку, місцеве самоврядування, охорона публічного порядку.

Банчук А. А. Децентрализация полномочий органов публичной администрации в сфере обеспечения правопорядка: опыт стран Восточной Европы

Статья посвящена исследованию процесса децентрализации полномочий органов публичной администрации в сфере обеспечения правопорядка в государствах Восточной Европы (Литве, Латвии, Эстонии, Польши, Чехии и Словакии).

Проанализировано законодательство указанных европейских стран относительно полномочий местного самоуправления в части обеспечения правопорядка, а также деятельности местной полиции. Установлено, что восточноевропейские страны делятся на два типа: те, которые создали местную полицию, и те, которые ограничились образованием других местных формирований правопорядка. Основными отличительными чертами этих подразделений по обеспечению правопорядка определены их правовой

статус, задачі, повномочія і ступінь контролю і надзора со сторони органів державної влади (поліції і міністерств внутрішніх дел).

Ключевые слова: местная полиция, местное формирование по обеспечению правопорядка, местное самоуправление, охрана общественного порядка.

Banchuk O. Decentralization of the powers of the public administration bodies in the field of law enforcement: the experience of the countries of Eastern Europe

The article is dedicated to researching the process of decentralization of powers of public administration bodies in the sphere of law enforcement in the East-european states (Lithuania, Latvia, Estonia, Poland, Czech Republic and Slovakia).

The author analyzed the legislation of the european countries regarding the powers of local self-government in the area of ensuring the public order, as well as the activities of local police. The article finds that East-european countries are divided into two types: those that created the local police and those that established local public order institutions. The main distinguishing features of these law enforcement divisions are their legal status, tasks, powers and level of state control and supervision (police and ministries of internal affairs).

Key words: local police, local law enforcement institution, local self-government, protection of public order.

Процес децентралізації повноважень органів влади, який активно проходить в Україні з початку 2014 р., не міг обійти сфери здійснення правоохоронної діяльності. Так, у 2015 р. в парламенті реєструвався законопроект «Про поліцію і поліцейську діяльність» № 1692-1¹, який передбачав функціонування в системі поліції місцевої поліції як виконавчого органу місцевої ради, що утворюється в кожній громаді (ст. 6). Місцева поліція повинна була складатися зі служби дільничних інспекторів і служби патрулювання.

Цей проект ініціатори – народні депутати згодом відкликали, а в ухваленому в цілому новому Законі України «Про Національну поліцію»² вже не згадується місцева поліція.

Натомість у парламенті очікує на ухвалення в другому читанні інший проєкт – Закону «Про муніципальну варту» № 2890³, яким пропонується в громадах створювати не місцеву поліцію, а інші підрозділи правопорядку (муніципальні варти). І саме останній законопроект визначений Урядом у Плані заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні як пріоритетний для супроводження в парламенті (п. 3 Плану)⁴.

Цей короткий опис існуючих в Україні ініціатив щодо децентралізації правоохоронних функцій засвідчує відсутність повного розуміння переваг і недоліків зазначених варіантів децентралізації поліцейських повноважень.

Вивчення зарубіжного досвіду децентралізації поліцейської діяльності, особливо досвіду країн Східної Європи, може допомогти цьому процесу і дасть змогу вибрати оптимальне рішення щодо напрямів децентралізації повноважень у цій сфері.

Досвід східноєвропейських держав (Естонії, Литви, Латвії, Польщі, Чехії та Словаччини) є цікавим для нашої країни з огляду на тривалий період спільної історії за часів існування СРСР.

Дослідники процесу реформування поліції в країнах Центральної та Східної Європи зазначають, що у «державних соціалістичних системах поліція була занадто централізована з погляду контролю й управління, навіть якщо органі-

заційний устрій характеризувався розподілом повноважень і контролем з боку місцевої влади»⁵. Також вони вважають, що «основна ознака країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою – це існування поліції, котра має історію багато в чому недемократичну»⁶. Інші автори зазначають, що всі «поліцейські сили мали військову структуру і широке коло обов'язків, що включали також широкий адміністративний контроль за населенням... Радянський вплив був поширений по всій Східній Європі»⁷.

Однак наразі всі ці держави стали членами Європейського Союзу і намагаються впроваджувати європейські стандарти в діяльності поліції. Зміст реформи поліції влучно названо процесом, який складають три маленькі «д» – децентралізація, демілітаризація і деполітизація, які в підсумку трансформуються у одну велику «Д» – демократизацію поліції⁸. Отже, децентралізацію діяльності поліції визнано першим елементом процесу реформи.

Залежно від *правового статусу місцевих формувань із забезпечення правопорядку* обрані нами країни Східної Європи поділяються на ті, де функціонують підрозділи місцевої поліції (Латвія, Чехія, Словаччина), та ті, де утворені інші формування із забезпечення правопорядку (Литва, Естонія і Польща).

Статтею 19 Закону Латвії «Про поліцію» від 4 червня 1991 р.⁹ визначений правовий статус і повноваження поліції самоврядування (pašvaldības policija) поряд з державною поліцією.

У Чехії тривалий час є чинним окремий Закон «Про поліцію громади» від 6 грудня 1991 р.¹⁰ Аналогічний Закон про поліцію громади (obecná policia) існує і в Словацькій Республіці¹¹.

Водночас у органах місцевого самоврядування Литви утворюються управління публічного порядку на підставі п. 34 ст. 6 Закону «Про місцеве самоврядування» від 7 липня 1994 р.¹², в якому самостійним повноваженням самоврядування визначена участь у забезпеченні публічного порядку і здійсненні заходів з запобігання злочинам.

У § 53-1 Закону Естонії «Про органи місцевого самоврядування» від 2 червня 1993 р.¹³ передбачено повноваження місцевого самоврядування на утворення підрозділів правопорядку чи призначення службовців правопорядку. Однак такий підрозділ створений лише в столиці країни – місті Таллінні – під назвою «Служба муніципальної поліції Таллінна» (Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet – MuPo). Водночас наявність у назві цього самоврядного утворення словосполучення «муніципальна поліція» не означає, що воно є поліцією.

У Польщі, своєю чергою, існують лише підрозділи варти гмін (громад) (straż gminna) на підставі Закону «Про варту гмін» від 29 серпня 1997 р.¹⁴.

Цікавим у цьому контексті є нещодавній історичний досвід Литви і Польщі. Так, у Литві з 1990 до 1998 р. існував поділ на державну і муніципальну поліцію, однак через брак фінансових ресурсів на місцевому рівні було прийняте рішення про ліквідацію підрозділів поліції самоврядування¹⁵.

З початку 1990-х років у Польщі також створювалися місцеві сили поліції поряд з національною поліцією. З ухваленням закону про варту гмін у 1997 р. було розформовано місцеві сили поліції. Саме тому визнано, що процес децентралізації поліції в Польщі проходить найслабкіше в центрально-європейському регіоні¹⁶.

Однак окремі автори (І. І. Бодрова, О. Ю. Лялюк¹⁷, Т. І. Гудзь¹⁸, В. А. Орлов¹⁹) помилково визнають існування в Литві, Естонії та Польщі муніципальної поліції.

Змішування цих органів (місцевої поліції та самоврядних формувань правопорядку) відбувається внаслідок того, що вони мають статус органів місцевого самоврядування, які утримуються за рахунок місцевого бюджету. І саме органи самоврядування (місцеві ради) мають дискреційне повноваження приймати рішення про створення і ліквідацію відповідних підрозділів.

Також їх працівники мають єдиний статус – вони є службовцями органів самоврядування, на яких поширюються загальні вимоги Закону про місцеве самоврядування.

Нерозрізнення також відбувається внаслідок подібності завдань, які вони виконують.

Основними завданнями місцевих формувань із забезпечення правопорядку (незалежно від їх правового статусу) є:

- участь у підтриманні публічного порядку;
- запобігання вчиненню злочинів та інших порушень законів;
- охорона муніципального майна;
- контроль за дотриманням громадянами приписів місцевого самоврядування;
- допомога національній (державній) поліції та іншим державним органам у здійсненні їх повноважень із забезпечення правопорядку на території відповідної громади.

Водночас у кожній державі місцеві формування правопорядку, крім зазначених вище, виконують окремі специфічні завдання. Зокрема, підрозділи поліції самоврядування Латвії здійснюють також заходи із соціальної реабілітації певної категорії осіб, а також конвоюють і доставляють осіб, які вчинили адміністративні порушення (пункти 2, 3 ч. 2 ст. 19 Закону «Про поліцію»).

Поліція в громадах Чехії та Словаччини додатково контролює безпеку дорожнього руху, дотримання правил чистоти в публічних місцях, розслідує і розглядає справи про проступки та інші адміністративні порушення (§ 2 Закону Чехії і § 3 Закону Словаччини).

А муніципальна поліція Таллінна забезпечує публічний порядок під час масових заходів, формує бази даних проступків та інші бази даних, а також розробляє локальні правові акти.

У Польщі варта гмін (громад) також уповноважена контролювати безпеку дорожнього руху, доправляти осіб у стані сп'яніння до відповідних установ для їх витверезіння тощо (ст. 11 Закону).

Але суттєва відмінність полягає у типі відносин місцевих підрозділів правопорядку з органами державної влади.

У таких країнах, як Литва та Естонія, де відсутня місцева поліція, органи державної влади (поліція чи Міністерство внутрішніх справ) не мають жодних контрольних чи дозвільних повноважень щодо діяльності місцевих формувань з питань правопорядку, оскільки вони є підрозділами органів місцевого самоврядування.

Іншою є ситуація у відносинах між органами державної влади і місцевою поліцією в Латвії, Чехії, Словаччині, а також у Польщі, де створені варті громад (замість поліції).

Зокрема, згідно зі статтями 19, 21 Закону «Про поліцію» міністр внутрішніх справ Латвії уповноважений:

- затверджувати примірне положення про підрозділ поліції самоврядування;
- затверджувати форменний одяг єдиного зразка для поліцейських самоврядування;
- затверджувати правила отримання, зберігання, носіння і використання зброї поліцейськими самоврядування;
- надавати згоду на призначення місцевою радою керівників і заступників керівників поліції самоврядування.

Міністерства внутрішніх справ Чехії і Словаччини не мають безпосередніх кадрових повноважень щодо призначення керівництва поліції громад. Натомість положення § 27 Закону Чехії передбачають можливість міністерства:

- перевіряти професійну придатність стражників (співробітників поліції громад) і кандидатів на ці посади за допомогою створення постійно діючих іспитових комісій;
- вести інформаційні бази про діяльність поліції громад;
- контролювати додержання правил використання уніформи і позначення на службових транспортних засобах поліції громад.

Але характер відносин міністерства і поліції громад у Чехії не є одностороннім. Поліція громад, своєю чергою, має право вимагати під час здійснення своєї діяльності і від міністерства, і від національної поліції доступу до 8 баз даних – реєстру громадян, іноземців, розшукуваних осіб і речей тощо (§ 11а Закону).

Діяльність поліції громад у Словаччині характеризується подібними з чеськими елементами контролю з боку міністерства внутрішніх справ. Однак словацькі органи місцевого самоврядування, які утримують на своїй території поліцію громади, мають додатковий обов'язок – подавати щорічні звіти встановленої форми про свою діяльність до міністерства внутрішніх справ у строк до 31 березня (§ 26а Закону).

Лише у Польщі надзвичайно великий рівень контролю держави за процесом створення і діяльності варт громад, які не мають статусу підрозділів поліції. Елементами зазначеного контролю згідно з Законом «Про варту гмін» є, зокрема, такі, як:

1) створення і ліквідація варти місцевою радою, призначення коменданта (керівника) варти лише після консультацій і повідомлення коменданта (керівника) воєводського (регіонального) підрозділу поліції. Відповідна місцева рада може утворити або ліквідувати варту громади, призначити її керівника у випадку відсутності відповідного висновку коменданта воєводського підрозділу поліції протягом 14 днів з моменту направлення запиту (статті 2, 4, 7);

2) прийняття на службу вартових на підставі рішення екзаменаційної комісії, створеної у воєводському підрозділі поліції (ст. 25);

3) нагляд коменданта воєводського підрозділу поліції за виконанням повноважень, передбачених законом, і використання вогнепальної зброї і заходів безпосереднього примусу (статті 9, 12);

4) нагляд коменданта воєводського підрозділу поліції за обліком посад, засобів безпосереднього примусу, вогнепальної зброї, технічних засобів, транспорту, результатами роботи варти (ст. 9а). Інформація про зазначені облікові дані повинна подаватися комендантом варти до коменданта воєводського підрозділу поліції щороку до 31 січня;

5) нагляд воєводи, який здійснюється у формі проведення систематичних чи разових перевірок, надання вказівок, проведення інших заходів, спрямованих на виправлення виявлених у діяльності варти порушень (ч. 3 ст. 9).

Ступінь впливу і нагляду держави за формуваннями місцевого самоврядування із забезпечення правопорядку залежить також від *обсягу повноважень у відносинах з громадянами*. У державах, де немає місцевої поліції (Литва та Естонія), відповідні підрозділи місцевого самоврядування мають обмежені можливості для забезпечення правопорядку.

Так, управління (відділи) публічного порядку органів місцевого самоврядування Литви уповноважені:

- здійснювати перевірки дотримання рішень відповідних місцевих рад, у тому числі дотримання правил тиші у публічних місцях у вечірній та нічний час;

- контролювати дотримання правил розміщення реклами, торгівлі алкогольними та тютюновими виробами та торгівлі в публічних місцях;

- проводити заходи з цивільного захисту та мобілізації населення;

- розслідувати і розглядати окремі категорії справ про адміністративні порушення.

У Естонії підрозділи (службовці) правопорядку можуть розслідувати справи про проступки, але не уповноважені здійснювати затримання осіб (ст. 45 Деліктно-процесуального кодексу)²⁰. Також органи місцевого самоврядування та їх підрозділи не можуть здійснювати заходів безпосереднього примусу до осіб, які передбачені Законом про охорону публічного порядку від 23 лютого 2011 р.²¹, який поширюється лише на діяльність державних органів правопорядку.

Варти гмін у Польщі, своєю чергою, мають близько десяти повноважень, передбачених ст. 12 відповідного Закону. Зокрема, вони уповноважені:

- здійснювати попередження осіб;

- встановлювати персональні дані осіб;

- обмежувати дії осіб, які явно становлять безпосередню загрозу для життя або здоров'я людей, а також майна та негайно доставляти їх до найближчого відділу поліції;

- здійснювати особистий огляд, огляд ручного багажу особи за наявності відповідних обставин, визначених законом;

- накладати штраф за результатами розгляду справ про проступки;

- затримувати транспортні засоби шляхом блокування коліс;

- вимагати надання необхідної допомоги від державних та місцевих органів влади, а також суб'єктів господарювання;

– застосовувати заходи безпосереднього примусу та вогнепальну зброю на підставі і в порядку, передбаченому відповідним Законом від 24 травня 2013 р.

У Латвії поліцейські самоврядування уповноважені застосовувати фізичну силу, кайданки, сльозогінні засоби, гумові палиці, засоби зв'язування, службових собак і коней, а також понад 30 повноважень, які мають національні поліцейські (ст. 19 Закону).

Однак серед повноважень, які належать до виключної компетенції національної поліції і яких не має поліція самоврядування є такі:

– затримання та тримання під вартою осіб, підозрюваних у вчиненні злочинів або адміністративного порушення;

– ведення реєстру осіб, які вчинили злочини та адміністративні порушення або на розшукуваних осіб;

– тримання біологічних матеріалів у осіб і ведення національної бази даних ДНК;

– доступ до житла чи іншого володіння осіб;

– перевірка транспортних засобів і водіїв;

– перевірка пасажирського ручного багажу та іншого багажу;

– нагляд за особами, які звільнилися з місць позбавлення волі.

Отже, найбільш чуттєві для прав людини повноваження у Латвії не надані місцевій поліції і залишаються виключно за національною поліцією.

Службовці поліції громад у Чехії і Словаччині володіють значно більшим обсягом повноважень у відносинах з громадянами:

– викликають осіб для отримання пояснень і необхідних документів;

– використовують інформаційні бази даних національної поліції і міністерства внутрішніх справ;

– встановлюють дані про особу;

– затримують осіб і доставляють їх до національної поліції;

– вилучають зброю та інші небезпечні речі;

– забороняють доступ до визначених місць;

– проникають до житла та інших приміщень та на територію підприємств;

– затримують транспортні засоби за допомогою технічних засобів;

– використовують засоби примусу (фізичну силу, сльозогінні та інші стримуючі засоби, кийки, кайданки), собак і вогнепальну зброю.

Отже, у державах Східної Європи органи місцевого самоврядування залучені до процесу забезпечення правопорядку шляхом можливості створення місцевої поліції або інших підрозділів самоврядування із забезпечення публічного порядку. Діяльність підрозділів місцевої поліції в Латвії, Чехії і Словаччині характеризується більшим обсягом виконуваних завдань і повноважень у відносинах з громадянами порівняно зі статусом інших місцевих формувань правопорядку в Литві і Естонії. Однак надання більших повноважень означає зростання контрольно-наглядових повноважень з боку державних органів за діяльністю місцевої поліції в питанні прийняття на службу поліцейських самоврядування, призначення та звільнення керівництва та періодичного звітування про результати роботи.

Специфічним є досвід Польщі, де місцева поліція не створена, але рівень контролю держави за діяльністю варт громад є аналогічним до країн, де така поліція функціонує.

1. *Про поліцію* і поліцейську діяльність: проект Закону України, реєстр. № 1692-1 від 27 січня 2015 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53719.
2. *Про Національну поліцію*: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. *Про муніципальну варту*: проект Закону України, реєстр. № 2890 від 18 травня 2015 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55192.
4. *Про затвердження* Плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 р. № 688-р // Офіційний вісник України. 2016. № 78. Ст. 2607.
5. *Абрахам П., Баркач Д., Бек А. та ін.* Реформування поліції в країнах Центральної та Східної Європи. Процес і прогрес / за ред. М. Капаріні, О. Мареніна; передмова О. Н. Ярмиша. Київ, 2005. С. 271.
6. Там само. С. 14.
7. *Уільдрікс Н., Піт Р.* Діяльність поліції в посткомуністичних суспільствах: насильство у відносинах поліції і громадськості, демократична поліційна модель і права людини / пер. з англ. Київ: Атіка, 2006. С. 27.
8. *Абрахам П., Баркач Д., Бек А. та ін.* Названа праця. С. 271.
9. *Latvijas Republikas Likums «Par policiju»*. URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=67957>.
10. *Закон Чеської Республіки про поліцію громади* // в кн. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / за заг. ред. О. А. Банчука. Київ, 2013. С. 429–444.
11. *Zákon Slovenskej národnej rady o obecnej policii*. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1991-564>.
12. *Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas*. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5884/OiByYspPdj>.
13. *Kohaliku otavalitsuse korralduse seadus*. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/126032013006>.
14. *Ustawa o strażach gminnych z dnia 29 sierpnia 1997 r.* URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971230779>.
15. *Уільдрікс Н., Піт Р.* Названа праця. С. 58, 59.
16. *Абрахам П., Баркач Д., Бек А. та ін.* Названа праця. С. 271.
17. *Бодрова І. І., Лялюк О. Ю.* Інститут муніципальної поліції в умовах децентралізації державної влади в Україні: питання визначення правового статусу та організації діяльності. Харків, 2015. С. 36, 37.
18. *Гудзь Т. І.* Муніципальна поліція як форма реалізації правоохоронної функції місцевого самоврядування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право. Харків, 2012. С. 127, 128.
19. *Орлов В. А.* Конституційні засади формування та діяльності муніципальної міліції (поліції): порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 – конституційне право; муніципальне право. Харків, 2017. С. 74, 80.
20. *Деліктно-процесуальний кодекс Естонської Республіки* від 22 травня 2002 р. // Адміністративне деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / автор-упоряд. О. А. Банчук. Київ, 2007. С. 693–786.
21. *Korralduseseadus vastu võetud 23.02.2011*. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/112072014084>.

Banchuk O. Decentralization of the powers of the public administration bodies in the field of law enforcement: the experience of the countries of Eastern Europe

The article is dedicated to researching the process of decentralization of powers of public administration bodies in the sphere of law enforcement in the Eastern European states (Lithuania, Latvia, Estonia, Poland, Czech Republic and Slovakia).

The author analyzed the legislation of the European countries regarding the powers of local self-government in the area of ensuring the public order, as well as the activities of local police.

The draft Law on Police and Police Activity № 1692-1 was registered in 2015 in the Verkhovna Rada of Ukraine. It provided the functioning of the local police as an executive body of the local councils, which would be formed in each community (art. 6). Local police were supposed to consist of the service of district inspectors and patrol service.

But local police are no longer mentioned in the new Law of Ukraine on National Police.

Instead, the Parliament awaits the adoption in the second reading of another draft law "On Municipal Guard" № 2890, which proposes to create not local police, but other units of the law enforcement (municipal guards) in the communities.

The article finds that Eastern European countries are divided into two types: those that created the local police and those that established local public order institutions. The main distinguishing features of these law enforcement divisions are their legal status, tasks, powers and level of state control and supervision (police and ministries of internal affairs).

The main tasks of local units of ensuring public order (regardless of their legal status) are:

- 1) participation in maintenance of public order;*
- 2) prevention of crimes and other violations of laws;*
- 3) protection of municipal property;*
- 4) control over observance by citizens of the requirements of local self-government;*
- 5) assistance to the national (state) police and other state bodies in the implementation of their authority to ensure public order in the territory of the community.*

At the same time, in each state, local law enforcement divisions, in addition to the above, fulfil specific tasks.

The activities of the local police units in Latvia, the Czech Republic and Slovakia are characterized by a large amount of tasks and powers in relations with citizens, compared with the status of other local law enforcement institutions in Lithuania and Estonia. However, giving greater authority means increasing the control and oversight authority of the state authorities for the activities of local police in the sphere of recruiting policemen, appointing and dismissing the leadership, and periodic reporting on the results of work.

Poland has specific experience, where local police are not created, but the level of state control over the activity of community guards is similar to countries where local police is operating.

Key words: *local police, local law enforcement institution, local self-government, protection of public order.*

УДК 347.73

Н. В. ВОРОТИНА,
кандидат юридичних наук

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті досліджені правові засади відкритості бюджетної системи України в умовах фінансової децентралізації, проаналізований зарубіжний досвід у вказаній сфері, зроблено висновки щодо сучасного стану забезпечення відкритості бюджетної системи України, вироблено пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства.

Ключові слова: *відкритість бюджетної системи, фінансова децентралізація, відкритий бюджет.*

Воротина Н. В. Обеспечение открытости бюджетной системы как важное направление финансовой децентрализации в Украине

В статье исследованы правовые основы открытости бюджетной системы Украины в условиях финансовой децентрализации, проанализирован зарубежный опыт в указанной сфере, сделаны выводы о современном состоянии обеспечения открытости